

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ¹⁻²

Etkinliklerin Amacı:

Lise öğrencilerinin problem kavramını, problem çözme kavramını, problem çözme becerilerini ve basamaklarını tanımalarını; günlük hayatta karşılaştıkları problemler karşısında bu becerileri kullanabilmelerini amaçlamaktadır.

Grubun Özellikleri: Program 30 kişilik gruplara uygulanabilecek şekilde hazırlanmış olup daha büyük ve daha küçük gruplarda düzenlemeler yapılarak kullanılabilir.

Oturum Sayısı: Problem Çözme Becerisi kazandırma etkinlikleri bulduran tek oturumdan oluşmaktadır.

Süre: Bir ders saati (40 dk.) sürecek şekilde planlanmıştır.

Maliyet: 10 TL

Ortam: Sınıf ya da konferans salonu.

Katılımcı Sayısı: 30 öğrenci.

Kazanımlar:

1. Problem Kavramını ve Problem Çözme Kavramını tanımlar.
2. Problem Çözme Tarzlarının farkına varır.
3. Problem çözme basamaklarını kavrar.
4. Problem Çözme Becerisine sahip bireylerin özelliklerini bilir.

Uygulama Süreci:

Etkinlikler kapsamında öğrencilere yönelik Problem Çözme Becerileri sunumu sınıf rehber öğretmeni tarafından izlettirilecek ya da sunulacaktır. Sonrasında etkinlikler sırasıyla uygulanacaktır.

Psikolojik danışman/rehber öğretmeni olan okullarda öğretmen ve veli sunumları psikolojik danışman/rehber öğretmeni tarafından sunulacaktır. Psikolojik danışman/rehber öğretmeni olmayan okullarda ise öğretmen sunu videosu okul idaresi tarafından öğretmenlere izlettirilecektir. Veli sunu videosu ise sınıf rehber öğretmenleri tarafından kendi sorumluluklarındaki sınıfların velilerine izlettirilecektir.

Etkinlikler salgın koşullarını ve gerekli tedbirleri dikkate alarak yüz yüze ya da uzaktan yapılabilecektir.

ETKİNLİKLER

Materyaller: Projeksiyon/Akıllı Tahta, Kalın İp, Makas, Problem Çözme Becerileri (<http://meb.ai/tz4f5h>) adlı video, EK-1: Problem Çözme Formu, “Die Irrlichter – Tarantella” (<https://youtu.be/kNFQfk-wyx0>)³ adlı müzik videosu.

Uygulama:

1. Uygulayıcı grup üyelerini etkinliğin genel hatları ve süresi gibi konularda bilgilendirir.

“Arkadaşlar merhaba, Sizlerle problem çözme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan grup etkinlikleri gerçekleştireceğiz. Etkinliklerimiz bir ders saati sürecektir.” denir.

2. Grup üyeleri ile “Sayı Saymaca”⁴ isimli ısınma oyunu oynanır.

Sayı Saymaca Oyunu

Oyun başlamadan önce “[Tarantella Napoletana](#)” adlı müzik açılır. Müzik oyun bitene kadar devam eder. Öğrencilerden ayakta ya da oturarak bir daire oluşturmaları istenir. Grupta kaç kişi varsa hedef bu sayıya kadar anlaşmadan, birbirinden habersiz başlayarak, kimin hangi sayıyı söyleyeceğini bilmeden, işaret vb. yapmadan, karışık olarak saymaktır. Örneğin; 1’den 20 ye kadar saymaya çalışılır. Herkes bir sayı söyleyecektir. Aynı anda iki kişi birden aynı sayıyı söylerse en başa dönlür. Sayı sayma tamamlanınca oyun sonlandırılır.

3. Oyunun ardından uygulayıcı tarafından sırasıyla;

- Sizce Problem nedir?
- Problem Çözmeyi nasıl tanımlarsınız?
- Problem Çözme Aşamalarını nasıl sıralarsınız?
- Çevrenizde problem çözmeye farklı beceriler kullananlar var mı? Bunları nasıl değerlendirirsiniz? Soruları sorulur.

Gelen cevaplar sonrasında uygulayıcı tarafından projeksiyondan “Problem Çözme Becerileri” adlı video (<http://meb.ai/tz4f5h>) yansıtılarak Problem Çözme Becerileri ile ilgili bilgilendirme yapılır.

Bilgilendirme sonrasında uygulayıcı tarafından “Sevgili öğrenciler, bu etkinliğimizde problem durumunda hangi yöntemleri kullandığımızı konuştuk. Kullandığımız yöntemlerin problem çözmeye etkili olup olmadığını, uygun yöntemleri kullanıp kullanmadığımızı gördük. Problem çözme becerilerinin bize katkı sağlayabileceğini ve etkili sonuçlar verebileceğini ve

problemler karşısında alternatif çözüm yolları bulabileceğimizi fark ettik.” denir ve sonraki etkinliğe geçilir.

4. Etkinliğin ardından uygulayıcı öğrencilerden oturdukları yerde arka sıradaki veya yan sıradaki öğrencilerle 4 ya da 5 kişilik gruplar oluşturmalarını ister. Gruplara önceden kesilip hazırlanan ipler dağıtılır. Öğrencilerden her birinin iplere hızlı bir şekilde düğümler atarak kördüğüm oluşturmaları istenir. Oluşturulan kördüğümlerin diğer gruplarla değiştirilmesi belirtilir. Her grubun ipleri değiştirdiği gözlemlendikten sonra gruplara 3'er dakikaları olduğu ve bu süre içerisinde düğümleri çözmeleri gerektiği belirtilir. Süre bittikten sonra değerlendirme aşamasına geçilir.

- a) Kördüğümü gördüğünüzde ne hissettiniz? (Cevaplardan sonra uygulayıcı olumlu-olumsuz yaklaşım tarzları hakkında açıklama yapar.)
- b) Kördüğümü çözmek için nasıl bir yol izlediniz? (Cevaplardan sonra uygulayıcı tarafından problem çözme basamakları hatırlatılır.)
- c) Kördüğümü çözerken süreci zorlaştıran ya da kolaylaştıran faktörler nelerdir?
- d) Kördüğümü çözdüğünüzde ya da çözemediğinizde neler hissettiniz?

Gelen cevaplar sonrasında uygulayıcı *“Hayatta karşınıza farklı problemler çıkacaktır. Önemli olan bu problemlere kullandığınız uygun yöntemlerin bizi çözüme götürmesidir. Problemlerle karşılaştığımızda bazılarımız olumsuz olarak çok zorlayıcı olduğunu ve problemin çözülemeyeceğini düşünebilir. Bazılarımız da olumlu yaklaşım çözebileceğini düşünebilir. Problemi çözmeye başladığımızda baştaki bu düşünce ve yaklaşımımız değişebilir. Önemli olan problemi uygun yöntemlerle çözmeyi denemektir.”* der ve sonraki etkinliğe geçilir.

5. Uygulayıcı tarafından öğrencilerden oturdukları yerde arka sıradaki veya yan sıradaki öğrencilerle 6 kişilik gruplar oluşturmaları istenir. Ek-1 Problem Çözme Formu bütün gruplara dağıtılır ve tahtaya yansıtılır. Öğrencilerden problem durumuna ilişkin formdaki boşlukları doldurmaları istenir (5dk süre verilir). Süre bittikten sonra uygulayıcı tarafından; gönüllü öğrencilerden formdaki cevaplarını tüm sınıfla paylaşmaları istenir. Paylaşımlar sırasında formda yer alan aşağıdaki sorular kullanılır:

- a) Örnek olaydaki problem nedir?
- b) Örnek olaydaki öğrencilerin problem çözme tarzları nelerdir?
 - Bulut:
 - Duru:
 - Ekin:

- c) Sizce en uygun çözüm yolu hangisidir?
d) Bulut, Duru ve Ekin'in problem çözme yöntemlerinin sonuçlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Gelen cevapların ardından uygulayıcı öğrencilere “*Arkadaşlar bu etkinliğimizde neler öğrendik, aklınızda kalan şeyler nelerdir? Etkin Problem Çözme Becerilerine sahip bireylerin özellikleri nelerdir?*” sorularını sorar.

Cevaplar sonrasında “*Sevgili öğrenciler bugün ki etkinliğimizde hayatımızın her alanında sıklıkla karşılaştığımız problemlere yapıcı çözümler getirebilmeyi öğrendik. Problem çözme becerilerini geliştirmek ve bunları kullanmak bizleri güçlendirerek olumlu anlamda değişim sağlar.*” açıklamasını yaparak etkinlik sonlandırılır.

Öğrencilere katılımlarından dolayı teşekkür edilerek etkinlik süreci tamamlanır.

¹ Hazırlayan: Emrah KARATAŞ, Özkan HASGÜL, Yılmaz ÇOĞALAN, Tuğba ARSLAN, Meryem ÖZTÜRK, Burcu BAŞ, Eda TİMOÇİN. Çarşamba Hacı Yılmaz Yılmaz Rehberlik ve Araştırma Merkezi

² Bu eserin tüm hakları yazarlara aittir. İzinsiz kopyalanamaz, basılamaz, çoğaltılamaz.

³“Die Irrlichter – Tarantella” adlı müzik videosu youtube kanalı üzerinden alıntılanmıştır. Kaynak: <https://youtu.be/kNFQfk-wyx0>, Erişim Tarihi: 18.10.2021.

⁴ “Sayı Saymaca” ısınma oyunu: Kaynağı bilinmeyen ısınma oyunu.

EK-1 PROBLEM ÇÖZME FORMU

Örnek Olay

Bulut, Duru ve Ekin dönem sonunda başarılı olmaları gereken ve gelecekte hedefledikleri mesleklere ulaşabilmelerini sağlayacak olan üniversiteye geçiş sınavına gireceklerdir. 3 öğrenci de üniversite sınavına farklı şekillerde hazırlanmaktadır.

Bulut; her gün haftaya başlarım diyerek sınava çalışmayı ertelemekte ve zamanını bilgisayar oyunu oynayarak geçirmektedir. Öğretmenleri ve ailesi sınava hazırlık süreci sorduğunda kaçamak cevaplar vererek konuyu değiştirmektedir.

Duru ise; odasına geçince ihtiyaçları doğrultusunda değil de rastgele çalışıp 5 dk. sonra farklı bir derse geçmektedir. Ders çalışmaktan hemen sıkılıp bu kadar çalışmam yeterli demektedir.

Ekin ise; hazırladığı ders çalışma planına uygun bir şekilde eksik olduğu konuları ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak çalışmaktadır. Belli periyotlarda denemeler çözerek ilerleyişini değerlendirmektedir.

1. Problemi tanımlayınız:

2. Öğrencilerin problem çözme tarzlarını yazınız;

Bulut :

Duru :

Ekin :

3. Sizce en uygun çözüm yolu hangisidir?

4. Bulut, Duru ve Ekin'in problem çözme yöntemlerinin sonuçlarını değerlendiriniz.